

Lastensuojelun määräaikojen valvonta

Valvonnan kohde

Kaavin kunta

Lastensuojelun määräaikojen suunnitelmaperusteisen valvonnan toimeenpano 1.10.2021 – 31.3.2022 tiedonkeruun pohjalta

Ratkaisu

Asia ei anna aihetta aluehallintoviraston toimenpiteille.

Asian kuvaus

Vireille tulo

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on pyytänyt lastensuojelulain 27 a §:n perusteella kunnilta tai kuntayhtymiltä kaksi kertaa kalenterivuodessa tiedot lastensuojelulaissa säädettyjen määräaikojen noudattamisesta. Viimeisin valtakunnallinen tiedonkeruu on toteutettu 1.10.2021 – 31.3.2022. THL on luovuttanut keräämänsä tiedot ajalta 1.10.2021 – 31.3.2022 Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskukseen (Valvira). Valvira on siirtänyt edelleen 27.6.2022 Itä-Suomen aluehallintovirastolle Kaavin kunnan THL:n tekemään kyselyyn antamat vastaukset käsiteltäväksi sosiaalihuoltolain mukaisena valvonta-asiana, koska vastausten mukaan laissa säädettyt määräajat olivat ylittyneet.

Selvitykset

Kaavin kunnanhallituksen selvitys 24.8.2022 § 110.

Selvityksen mukaan Kaavin Pro Consona -asiakastietojärjestelmä on ollut suurelta osin päivittämättä ja asiakkuuksia ei ollut vuosien varrella päätetty. Tämä on vääristänyt asiakkuuksien määrää esimerkiksi siten, että Kaavin lastensuojelun sijaishuollossa on tilaston mukaan ollut 63 asiakasta, kun tosiasiallisesti Kaavin sijaishuollossa on asiakkaita 9.

Selvityksen mukaan sosiaalityöntekijä Jutta Merilahti on käynyt läpi kaikki Kaavin kuntaan saapuneet lastensuojeluilmoitukset ja yhteydenotot lastensuojelutarpeesta ajalla 1.1.2022 – 30.6.2022. Ratkaisuja palvelutarpeen arvioinneista on kyseisenä ajanjaksona tehty yhteensä 42 kpl. Yksikään aloitetuista palvelutarpeen arvioinneista ei ole 19.8.2022 ylittänyt määräaika.

Aluehallintoviraston ratkaisun perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Lastensuojelulain (417/2007) 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on turvata lapsen oikeus turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen sekä erityiseen suojeluun.

Saman lain 4 §:n 1 momentin mukaan lastensuojelun on edistettävä lapsen suotuisaa kehitystä ja hyvinvointia. Lastensuojelun on tuettava vanhempia, huoltajia ja muita lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavia henkilöitä lapsen kasvatuksessa ja huolenpidossa. Lastensuojelun on pyrittävä ehkäisemään lapsen ja perheen ongelmia sekä puuttumaan riittävän varhain havaittuihin ongelmiin. Lastensuojelun tarvetta arvioitaessa ja lastensuojelua toteutettaessa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.

Saman lain 26 §:n 1 momentin mukaan lastensuojeluasia tulee vireille hakemuksesta tai kun sosiaalityöntekijä tai muu lastensuojelun työntekijä on saanut muutoin tietää mahdollisesta lastensuojelun tarpeesta olevasta lapsesta.

Saman pykälän 2 momentin mukaan lastensuojeluasian vireille tulon jälkeen sosiaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän on

arvioitava välittömästi lapsen mahdollinen kiireellinen lastensuojelun tarve.

Saman pykälän 3 momentin mukaan lisäksi on tehtävä sosiaalihuoltolain 36 §:n mukainen palvelutarpeen arviointi, jollei arvioinnin tekeminen ole ilmeisen tarpeetonta. Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä selvitetään lastensuojelun tarve, ellei asia ole selvästi luonteeltaan sellainen, ettei lastensuojelun tukitoimia tarvita.

Saman pykälän 4 momentin mukaan arvion lastensuojelulain mukaisten palvelujen ja tukitoimien tarpeesta tekee sosiaalityöntekijä. Sosiaalityöntekijä arvioi lapsen kasvuolosuhteita sekä huoltajien tai muiden lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavien henkilöiden mahdollisuuksia huolehtia lapsen hoidosta ja kasvatuksesta. Arviointi tehdään kyseessä olevan tapauksen olosuhteiden edellyttämässä laajuudessa. Arvioinnin tekemiseksi sosiaalityöntekijä voi tarvittaessa olla yhteydessä lapselle läheisiin henkilöihin sekä eri yhteistyötahoihin ja asiantuntijoihin siten kuin sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään.

Saman pykälän 5 momentin mukaan palvelutarpeen arvioinnin tekemisessä on noudatettava, mitä sosiaalihuoltolain 36 §:ssä säädetään. Arvio on aloitettava viipymättä ja saatettava loppuun ilman aiheetonta viivytystä. Arvio on aloitettava viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä asian vireille tulosta ja sen on valmistuttava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa vireille tulosta.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Valtakunnallinen lastensuojelun määräaikojen valvonta keskitetään niihin kuntiin, joilla määräaikoja ylittävien tapausten lukumäärä on kolme kappaletta tai enemmän ja prosentuaalinen ylitys 4,5 % tai enemmän. Samat kriteerit koskevat sekä palvelutarpeen arvioinnin käsittelyn aloittamista että palvelutarpeen arvioinnin valmistumista.

Aluehallintovirasto toteaa, että se on valvonut Kaavin kunnan lastensuojelun määräaikoja THL:n aikajaksolla 1.10.2019-31.3.2020

tekemän tiedonkeruun pohjalta alkaen (ISAVI/4641/2020). Kaavin kunnalle on myös asetettu 26.4.2022 uhkasakko (asiassa ISAVI/3072/2022) saattaa lastensuojelun henkilöstöresurssi riittäväksi suhteessa lastensuojelulain velvoitteisiin ja asiakasmääriin.

Kaavin kunnan THL:n tiedonkeruussa antamien vastausten perusteella on ilmennyt, että lastensuojelulain 26 §:ssä säädettyjen määräaikojen käsittelyissä on ollut viivytyksiä. Vastausten perusteella ajalla **1.10.2021 – 31.3.2022** Kaavin kunnassa palvelutarpeen arviointeja tehtiin yhteensä 22 kappaletta. Näistä palvelutarpeen arvioinneista yli kolmessa mutta alle neljässä kuukaudessa valmistui 7 kappaletta, yli neljän kuukauden määräajassa valmistui 7 kappaletta ja kesken yli kolmen kuukauden määräajan oli 1 kappaletta eli 63,6 % kaikista palvelutarpeen arvioinneista ylitti lakisääteisen määräajan.

Kaavin aiempi sosiaalijohtaja Minna Jauhiainen antoi 15.3.2022 asiassa ISAVI/4641/2020 selvityksen, jonka mukaan ajalla **1.12.2021 – 28.2.2022** vireillä olleista 13:sta palvelutarpeen arvioinneista on

- lakisääteisen kolmen kuukauden kuluessa valmistunut 3 kpl,
- yli kolmen kuukauden kuluessa 4 kpl,
- asian käsittely on kesken 3 kk:n määräajan puitteissa yhdessä ja
- asian käsittely on kesken ja kolmen kuukauden määräaika on ylitetty 5 selvityksessä.

Kaavin kunnan vs. sosiaalijohtaja Eila Vesa on antanut asiassa ISAVI/3072/2022 selvityksen 20.6.2022. Selvityksen mukaan palvelutarpeen arviointeja on ajalla **1.1.-20.6.2022** ollut vireillä 17 kpl. Selvityksen mukaan yksi näistä ei ole valmistunut kolmen kuukauden määräajassa.

Tässä asiassa (ISAVI/6310/2022) Kaavin kunnanhallituksen aluehallintovirastolle 24.8.2022 antaman selvityksen mukaan ratkaisuja palvelutarpeen arvioinneista on tarkasteluajankohtana **1.1.-30.6.2022** tehty yhteensä 42 kpl. Yksikään aloitetuista

palvelutarpeen arvioinneista ei ole tarkasteluajankohtana 19.8.2022 ylittänyt määräaika.

Aluehallintovirasto toteaa, että Kaavin kunnan antamissa selvityksissä on epätarkkuuksia, joiden vuoksi aluehallintoviraston on mahdotonta varmistua palvelutarpeen arviointien tosiasiallisesta tilanteesta ja määräaikojen ylitysten määristä. Selvitysten perusteella aluehallintovirasto on kuitenkin siinä käsityksessä, että vuoden 2022 aikana palvelutarpeen arviointien tekemiseen määräaikojen puitteissa on Kaavin kunnassa kiinnitetty siten huomiota, että määräaikojen ylitykset ovat merkittävästi vähentyneet.

Aluehallintovirasto korostaa kuitenkin, että lastensuojelulain 26 §:ssä säädetyt määräajat ovat ehdottomia ja jokaisella lastensuojelun asiakkaalla on oikeus saada asiansa käsitellyksi sille säädetyssä määräajassa. Määräaikoja ei voi ylittää rikkomatta lakia.

Aluehallintovirasto arvioi, että Kaavin kunnan viranhaltijat eivät ole tahallisesti pyrkineet harhauttamaan aluehallintovirastoa, vaan epätarkkojen selvitysten taustalla on asiakastietojärjestelmän käytön puutteisiin liittyvät ongelmat.

Aluehallintovirasto saattaa tämän päätöksen tiedoksi Pohjois-Savon hyvinvointialueelle, jotta järjestämisvastuun siirtyessä se voi varautua asiakaskirjausten ja tilastoinnin epätarkkuuksiin Kaavin kunnassa. Huomioiden Kaavin kunnassa pitkään jatkuneen laajan sosiaalihuollon järjestämisen ja lastensuojelun määräaikojen valvonnan, aluehallintovirasto katsoo tämän tässä vaiheessa riittäväksi toimenpiteeksi.

Muutoksenhaku

Tämä päätös ei sisällä sellaista ratkaisua, johon oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:n 1 momentin perusteella voisi hakea valittamalla muutosta.

Johtaja

Ulla Ahonen

Ylitarkastaja

Taija Liukkonen

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Lisätiedot

Lisätietoja antaa tarvittaessa ylitarkastaja Taija Liukkonen, puhelin 0295 016 800 (vaihde)

Jakelu ja suoritemaksu

Kaavin perusturvalautakunta

Päätös on maksuton.

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira
(V/22795/2022)

Pohjois-Savon hyvinvointialue

Tämä asiakirja ISAVI/6310/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ISAVI/6310/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Liukkonen Taija 28.09.2022 14:50

Ratkaisija Ahonen Ulla 28.09.2022 14:42